

TRANSGENI ORGANIZMI-BIOTEHNOLOŠKA MOĆ

*Desimir Knežević¹, Veselinka Zečević², Aleksandar Paunović³, Zoran Bročić⁴
Milomirka Madić³*

Izvod: Čovek je tokom svog istorijskog razvoja do danas bio, između ostalog kreativno biće u interakciji sa spoljašnjom sredinom. Biraio je najbolje vrste, najbolje plodove, najbolja staništa i u tom ambijentu je proizvodio i kreirao bolje od postojećeg i u živom svetu. Transgeni organizmi su kreirani u cilju povećanja prinosa, kvaliteta i adaptivnosti a time i obezbeđenje hrane za ljudsku populaciju koja se brojno umnožava. Za neke transgene organizme je ustanovljeno negativno delovanje na druge organizme u ekosistemu. Tako su se u oblasti biotehnologije postigli vrhunski rezultati koji ne ostavljaju ravnodušnim pojedince, grupe i udruženja u naučnoj, stručnoj i široj javnosti kod nas u svetu.

Ključne reči: transgeni organizmi, biotehnologija, geni, hrana

Uvod

Priroda predstavlja riznicu genetičkog fonda postojećeg živog sveta, koji je nastao i egzistira, utiče i prilagođava uticajima faktora spoljašnje sredine i globalnih kosmičkih promena. Tokom duge istorije razvoja živog sveta, brojne vrste su nestajale a nove se razvijale i sa njima sa njihovom evolucijom se umanjivao ili obogaćivao genofond. U toku svog evolutivnog razvoja, čovek je stupao u složene interaktivne odnose drugima i živim organizmima u uslovima koji su vladali u ekosistemima u kojima je živeo. U postojećim uslovima spoljašnje sredine, zavisno od razvijenosti oruđa, čovek je za svoje potrebe ishrane sakupljao biljke, plodove, seme i bavio se lovom i ribolovom. U toku promene staništa, čovek je sticao nova iskustva i unapređivao svoje znanje i doprinosa poljoprivredi. Da bi obezbedio dovoljno hrane vršio je odomaćivanje životinja i gajenje biljaka, a za to je biraio najbolje jedinke. Iskustvo je pokazalo da je od najboljih jedinki dobijao i najveću produktivnost. Čovek je uočavao različitost u živom svetu a tako je unutar jedne vrste biljaka i životinja, mada o uzrocima te pojave nije imao naučno saznanje. Varijabilnost organizama se održavala u procesima reprodukcije u uslovima prirodne selekcije. U interakciji sa živim svetom, čovek je imao selekcionu pristup koriscenju biljaka i životinja za svoje potrebe. Kasnije kada je spoznao mogućnost reproduktivnih organa biljaka u 17. veku, otvorena je mogućnost da upravlja sparivanjem jedinki, da ih ukršta i dobije hibridno potomstvo. Postupao je pragmatično u razvijanju metoda gajenja i odabira superiornih hibrida i jedinki nosioca pozitivnih mutacija.

¹ Univerzitet u Prištini, Poljoprivredni fakultet, Kosovska Mitrovica - Zubin Potok - Lešak, Kopaonik 38219 Lešak, Kosovo i Metohija, Srbija, e-dresa:deskoa@ptt.rs

² Univerzitet Megatrend, Beograd, fakultet za biofarming, Bačka Topola, Srbija

³ Univerzitet u Kragujevcu, Agronomski fakultet u Čačku, Cara Dušana 34, 32000 Čačak, Srbija

⁴ Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Nemanjina 6, 11080 Zemun Beograd, Srbija

UNIVERZITET U
Kragujevcu
AGRONOMSKI FAKULTET U
ČAČKU

UNIVERSITY OF
Kragujevac
FACULTY OF
AGRONOMY
ČAČAK

XIX SAVETOVANJE O BIOTEHNOLOGIJI

sa međunarodnim učešćem

- ZBORNIK RADOVA -

Vol. 19. (21), 2014.

Čačak, 07.- 08. Mart 2014. godine

XIX SAVETOVANJE O BIOTEHNOLOGIJI

sa međunarodnim učešćem

- Zbornik radova -

Vol. 19.(21), 2014.

ORGANIZATOR I IZDAVAČ

Agronomski fakultet, Čačak

Organizacioni odbor

Prof. dr Radoš Pavlović, Prof. dr Goran Dugalić, doc dr Ivan Glišić,
doc dr Pavle Mašković, dr Vladimir Dosković, dipl. ing. Jelena Pantović

Programski odbor

prof. dr Vladeta Stevović, prof. dr Miroslav Spasojević, prof. dr Snežana Bogosavljević-Bošković, prof. dr Dragutin Đukić, prof. dr Milica Cvijović,
prof. dr Tomo Milošević, prof. dr Radojica Đoković, prof. dr Aleksandar Paunović, prof. dr Leka Mandić, prof. dr Radoš Pavlović, prof. dr Milena Đurić,
prof. dr Gordana Šekularac, prof. dr Milomirka Madić, prof. dr Goran Dugalić,
prof. dr Biljana Veljković, dr Nikola Bokan, dr Drago Milošević, dr Vera Radović, dr Ljiljana Bošković-Rakočević, dr Gorica Paunović, dr Gordana Aćamović-Đoković, dr Lenka Ribić-Zelenović, dr Vladimir Kurćubić,
dr Milun Petrović, dr Goran Marković, dr Tomislav Trišović

Tehnički urednici

dr Vladimir Dosković i dipl. ing. Dušan Marković

Tiraž: 150 primeraka

Štampa

Štamparija „Svetlost”, Čačak, Gvozdena Paunovića 208

CIP- Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

63(082)

60(082)

**САВЕТОВАЊЕ О БИОТЕХНОЛОГИЈИ са
међународним учешћем (19, 2014, ЧАЧАК)**

**ЗБОРНИК РАДОВА, 19 САВЕТОВАЊЕ О БИОТЕХНОЛОГИЈИ,
ЧАЧАК, 07-08. март 2014. године: (организатор
Агрономски факултет, Чачак)-Чачак: Агрономски
факултет, 2014 ()- страна 535, илустр.: 24цм.**

**Тираж: 150. Напомена и библиографске референце уз
текст. – Библиографија уз сваки рад. – Abstracts.**

ISBN 978-86-87611-31-3

**1. Агрономски факултет (Чачак)
А) Пољопривреда – Зборници б)
COBISS.SR-ID**